

UCHWAŁA
RADY MIEJSKIEJ W LUBAWCE

z dnia 1 lutego 2024 r.

NR I/555/24

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Lubawka na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2023, poz. 40 ze zm.) oraz art.176 pkt 1 i art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2023r.,poz. 1426 ze zm.), **Rada Miejska w Lubawce uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubawka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Lubawce

Michał Oldak

Załącznik do Uchwały Nr I/555/24
Rady Miejskiej w Lubawce
z dnia 1 lutego 2024r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2024-2026**

Gmina
LUBAWKA

Lubawka 2024

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
PODSTAWA PRAWNA.....	4
DIAGNOZA.....	5
ANALIZA SWOT	12
CELE PROGRAMU NA LATA 2024-2026	14
PRZEWIDYWANE FORMY DZIAŁANIA.....	15
FINANSOWANIE	15
MONITORING I EWALUACJA.....	15
PODSUMOWANIE PROGRAMU.....	15

WSTĘP

Program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest też kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w poprzednich latach w Gminie Lubawka.

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań jest obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, który spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków. Działania kierowane do rodzin mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju.

Rodzina pomimo zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięcioleci nadal jest najlepszym środowiskiem, w którym powinien wychowywać się człowiek w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W rodzinach przeżywających trudności, tam gdzie występują dysfunkcje, widoczne są problemy rzutujące na harmonijny rozwój dziecka. Te problemy wiążą się z dezintegracją rodziny, a wśród powodów i czynników, które składają się na ten proces wymienić należy: brak stabilizacji zawodowej i materialnej, bezrobocie, niezaradność życiowa członków rodziny, brak perspektyw na przyszłość, niewydolność wychowawcza rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także problem alkoholowy, narkotykowy jednego lub obojga rodziców, stosowanie przemocy, karalność sądowa, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych. Zazwyczaj te niekorzystne sytuacje w rodzinie występują jednocześnie.

Rodziny dysfunkcyjne powodują potrzebę stałego monitoringu przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, policji oraz przedstawicieli innych instytucji. Praca z rodziną przeżywającą trudności winna opierać się na współpracy z jej otoczeniem, krewnymi, ale też na zapewnieniu rodzinie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Niniejszy Program zawiera propozycje pomocowe, które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej ról i funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. Głównym założeniem niniejszego dokumentu jest wsparcie rodziny już na etapie rodzenia się problemów.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem”
- Strategia rozwoju Gminy Lubawka 2023-2030
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubawka na lata 2021-2030,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

DIAGNOZA

Gminę Lubawka na dzień 31.12.2023r. zamieszkiwało 10158 tys. mieszkańców. Z pomocy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy w Lubawce w formie pomocy finansowej, rzeczowej jak i pracy socjalnej na dzień 31.12.2023r. korzystało 211 rodzin z czego 34 rodzin to rodziny z dziećmi.

Na terenie gminy znajdują się instytucje takie jak: przedszkola, szkoły podstawowe, centrum kultury, biblioteka, ośrodek zdrowia, urząd gminy, komisariat Policji i ośrodek pomocy społecznej.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało analizą danych osób i rodzin korzystających ze świadczeń oraz z innych form wsparcia realizowanych przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

ANALIZA CELÓW PROGRAMU NA LATA 2021-2023 .

Cel szczegółowy 1.

Rozwój systemu pomocy rodzinie i dziecku.

a. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Tabela nr 1. Wsparcie asystenta rodziny

Rok	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny	2, w tym jeden zatrudniony na pół etatu	2, w tym jeden zatrudniony na pół etatu	2, w tym jeden zatrudniony na pół etatu
Liczba rodzin pracujących z asystentem rodziny	24	29	25

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Asystent rodziny ma na celu motywowanie oraz wspieranie rodziców w prowadzonych przez nich działaniach z zakresu wychowawczego oraz opiekuńczego, jest również podmiotem pomocnym w kontekście kreowania umiejętności posiadanych przez członków rodziny w zakresie rozwiązywania przez nich problemów oraz pokonywania trudności. Asystent również analizuje postępy, jakie zachodzą w rodzinie oraz ocenia skuteczność wykonywania planu.

Głównym oraz podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, by dana rodzina charakteryzowała się osiągnięciem właściwej stabilności życiowej, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadanie asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych, opiekuńczych.

Powyżej wskazane zostało główne zadanie realizowane przez asystenta rodziny, oprócz tego asystent wykonuje również zadania bardziej szczegółowe, do których zaliczyć można między innymi:

• udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów w rodzinie:

- a) wychowawczych;
- b) psychologicznych;
- c) społecznych;
- d) socjalnych;
- e) zawodowych.

- dążenie do poprawy warunków życia rodzin;
- zachęcanie rodzin do możliwości korzystania także z innych form pomocy;
- dążenie do wzmacniania więzi w rodzinach;
- utrzymywanie stałych relacji z rodzinami;
- sporządzanie planu pomocy;
- prowadzenie właściwej dokumentacji;
- sporządzanie opinii dotyczących rodziny;

- podejmowanie interwencji;
- diagnozowanie problemów;
- motywowanie do działań;
- podejmowanie współpracy z innymi podmiotami pomocniczymi oraz wspierającymi;
- dążenie do integracji rodziny ze środowiskiem.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo -wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenia poczucia wpływu na swoje życie. Do jego obowiązków należy także realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020 r. poz. 1329).

Działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny.

b. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela nr 2. Liczba korzystających z pomocy MGOPS w latach 2021-2023

	Liczba korzystających z pomocy MGOPS			
	Rodziny ogółem	Rodziny z dziećmi	Ilość osób w rodzinach	Ilość osób w rodzinach z dziećmi
2021	231	41	375	167
2022	244	45	411	184
2023	211	34	334	134

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Głównym czynnikiem dysfunkcyjnym w rodzinach z dziećmi jest uzależnienie (alkohol, narkotyki), przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i złe gospodarowanie budżetem domowym.

Dysfunkcje te dyskredytują rodzinę społecznie. Możliwości jakie rodzina posiada nie wystarczają do zabezpieczenia potrzeb członków rodziny, ani też do podstawowego i prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Najczęściej wynika to z niskiego lub braku wykształcenia oraz złych wzorców rodzin pokoleniowych. Rodziny stają się bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych co wyraża się niedojrzałością emocjonalną, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, dysponowania środkami finansowymi, brakiem komunikacji z własnymi dziećmi. W tak trudnej sytuacji jest wskazana pomoc państwa. Jest to zadanie priorytetowe.

Na przestrzeni lat 2021-2023 zauważa się spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w formie pieniężnej, podobnie rzecz ma się z ilością rodzin posiadających dzieci i korzystających z pomocy społecznej. Zdecydowany wpływ na tę sytuację ma rządowy program 500+, który wszedł w życie z dniem 1 kwietnia 2016r.

Tabela nr 3. Liczba korzystających z zasiłków celowych i okresowych

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych	156	158	113
Liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych	78	64	58

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Ośrodek podejmuje wiele działań i inicjatyw na rzecz pomocy i wsparcia dzieci i rodzin. Przyznaje pomoc finansową w postaci zasiłków z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych.

MGOPS w Lubawce oferuje bezpłatny dostęp do specjalistycznego poradnictwa w zakresie pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz prawnej. Ponadto wspiera rodziny poprzez asystenta rodziny i placówki wsparcia dziennego.

Tabela nr 4. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne, wychowawcze, fundusz alimentacyjny.

Rok	2021	2022	2023
Świadczenia rodzinne	317	296	278
Świadczenie 500+	1049	-	-
Fundusz alimentacyjny	44	39	32

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Od 1 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmował wnioski o świadczenie 500+ i je wypłacał.

Tabela nr 5. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na terenie Gminy Lubawka.

Rok	2021	2022	2023
Liczba złożonych wniosków	36	107	126
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	95	212	244

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Karta Dużej Rodziny- ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne. To system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. W 2023 roku nastąpił znaczny wzrost wydanych KDR w Gminie Lubawka co w dużej mierze podyktowane było uzyskaniem prawa do ulgi w opłatach za energię elektryczną.

Tabela nr 6. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w formie opału.

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z opału	11	-	46

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

MGOPS w Lubawce na rzecz rodziny z dziećmi w roku 2022 nie udzielił świadczeń pomocy społecznej w formie opału, gdyż realizował program „dodatek węglowy” oraz dodatek do innych źródeł ciepła dla gospodarstw domowych. Złożono 2818 wniosków na dodatek węglowy oraz 273 wnioski na dodatek do innych źródeł ciepła.

c. Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci.

Tabela nr 7. Pomoc przyznana w formie posiłków.

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób	84	91	82
W tym liczba dzieci	40	38	27

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

MGOPS w Lubawce realizował program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Tabela nr 8. Liczba osób korzystających z pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020.

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób	206	209	104
Liczba osób w rodzinach	350	387	166

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. Pomoc kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie lub rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych i dlatego też trafia on do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji (określonej przesłankami z art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie), stanowiąc systematyczne wsparcie.

Za rok 2023 kryterium dochodowe na osobę samotnie gospodarującą wynosi 1823,60 zł , natomiast na osobę w rodzinie 1410,00 zł .

Tabela 9. Liczba rodzin objętych pakietem wigilijnym i paczkami świątecznymi.

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych pakietem wigilijnym	47	63	32
Liczba rodzin objętych kartą podarunkową	152	141	100

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

W związku z odwołaniem stanu epidemiologicznego w roku 2023 MGOPS w Lubawce przygotował wigilię dla podopiecznych na terenie ośrodka. Uczestniczyło w niej 32 osoby.

d. Zapewnienie rodzinom z dziećmi wsparcia psychologicznego.

Tabela nr 10. Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa.

Rok	Jednostka miary	Wsparcie psychologa
2021	liczba osób	59
	w tym liczba dzieci	38

2022	liczba osób	128
	w tym liczba dzieci	34
2023	liczba osób	109
	w tym liczba dzieci	28

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać z pomocy psychologa w Punkcie Konsultacyjnym, który działa przy MGOPS w Lubawce. Spotkania odbywają się 3 razy w miesiącu w siedzibie ośrodka. W spotkaniach z psychologiem uczestniczyły zarówno dzieci jak i dorośli. Spotkania te miały na celu podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

e. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 11. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	32	33	33
Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	167 850,90 zł	170 939,65 zł	184 270,15 zł

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Mimo intensywnego wsparcia ze strony ośrodka pomocy społecznej wiele rodzin nie potrafi funkcjonować zgodnie z normami społecznymi. Działania naprawcze prowadzone przez pomoc społeczną wspólnie z rodzinami nie zawsze przynoszą oczekiwane rezultaty czego efektem jest umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Decyzję o umieszczeniu w pieczy zastępczej podejmuje sąd rodzinny.

Na terenie Gminy Lubawka w roku 2023 w pieczy zastępczej przebywało 33 dzieci. Na dzień 31.12.2023r. 11 powróciło do rodziny biologicznej, a 2 usamodzielniało się.

f. Działalność Placówki Wsparcia Dziennego.

Tabela nr 12. Liczba dzieci korzystających z Placówki Wsparcia Dziennego.

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez Placówkę Wsparcia Dziennego	15	21	19

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Od miesiąca marca 2017 r. przy szkole w Lubawce działa Placówka Wsparcia Dziennego. Placówka w Miszkowicach ze względu na brak dzieci, które mogłyby uczestniczyć w zajęciach, pozostaje w gotowości. W PWD dzieci mają wsparcie opiekuńczo-wychowawcze.

W placówkach oświatowych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane i prowadzone są programy profilaktyczne i zajęcia warsztatowe, prowadzona jest pedagogizacja rodziców, organizowane są konkursy plastyczne, spektakle profilaktyczne.

g. Organizowanie wycieczek dla dzieci.

W roku 2023 liczba dzieci z Gminy Lubawka, które uczestniczyły w koloniach letnich nad Morzem Bałtyckim wynosiła 6 osób. Były to dzieci z rodzin przeżywających trudną sytuację życiową (niskie dochody, wielodzietność, uzależnienia rodziców).

h. Pomoc w zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o którym mowa w art.4 ust. 3. ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” .

W roku 2022 rozpoczęło się przystosowanie lokalu mieszkalnego z ustawy „ Za życiem”, w roku 2023 lokal został przyznany rodzinie z ww. ustawy.

Cel szczegółowy 2:

Ograniczeni sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.

a. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w których opiekunowie pozostają bez pracy.

Tabela nr 13. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym i projektem.

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym	26	10	14
Liczba osób uczestniczących w projekcie	12	0	0

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

b. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela nr 14. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Rok	2021	2022	2023
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	48	26	29
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart z udziałem dzieci	18	16	15

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie działa Zespół Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W związku z jego działalnością w rodzinach, gdzie wystąpiła przemoc były zakładane Niebieskie Karty. Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart w latach 2021-2023.

c. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem alkoholowym, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela nr 15. Liczba osób z którymi GKRPA w Lubawce przeprowadziła rozmowy z członkami rodzin z problemem alkoholowym jak również z samymi osobami nadużywającymi alkoholu.

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób, które podjęły dobrowolne leczenie odwykowe	18	16	7
Liczba osób wobec	44	48	46

których GKRPA wszczęła procedurę leczenia odwykowego			
Liczba osób skierowanych na badania biegłych	24	13	7
Liczba wniosków złożonych przez GKRPA do Sądu	13	22	7

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

d. Uczestnictwo kuratorów zajmujących się problematyką rodziny, mających na celu wspieranie pracy asystenta rodziny.

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin współpracujących z kuratorem i asystentem rodziny	15	10	9

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

e. Zapewnienie dostępności i poradnictwa specjalistycznego dla ofiar i sprawców przemocy.

Tabela nr 16. Liczba osób, którym udzielono porad w punkcie konsultacyjnym.

Rok	2021	2022	2023
Ofiarom przemocy w rodzinie	10	18	13
Sprawcą przemocy w rodzinie	15	20	9

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Analiza rodzin wspieranych wskazuje, że jednym z powodów powstania sytuacji kryzysowej jest nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Nadużywanie alkoholu przez jednego z domowników wywołuje u pozostałych członków rodziny strach, lęk, smutek, napięcie, wstyd, upokorzenie a także gniew. Takie stany prowadzą do rozpadu więzi i oparcia, które powinny istnieć w domu rodzinnym i dawać członkom rodziny poczucie bezpieczeństwa.

Bardzo istotnym problemem są również narkotyki i wszystkie środki psychoaktywne. Jest to „modne” szczególnie u młodych ludzi co za tym idzie również młodych rodziców. Narkomania jest ciężką i skomplikowaną chorobą, która ma ogromny wpływ zarówno na samego uzależnionego jak i na bliskie mu osoby.

W ostatnich latach obserwujemy wzrost zgłoszonych działań przemocowych w rodzinach. Jest to wynikiem bronienia się przed przemocą i świadomością, że ofiary przemocy otrzymają należyłą pomoc. Wpływ na stosowanie przemocy często ma nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu i narkotyków.

Jednym z najczęstszych powodów wspierania rodzin jak wynika z analizy są: uzależnienia, przemoc w rodzinie, zaburzenia emocjonalne i bezrobocie, jednak od czasu nabycia świadczeń wychowawczych aktywizacja zawodowa wśród rodzin spada. Nie zdając sobie sprawy z tego, że brak ciągłości zawodowej prowadzi do wyeliminowania ich z rynku pracy, a w następstwie do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Jedną z form wspierania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców były spotkania z rodzicami, na których pedagodzy wskazywali różne metody pracy z dzieckiem. Informacje te miały pomóc rodzicom w kształtowaniu osobowości dziecka zgodnie z zasadami życia społecznego, rozbudzić w dziecku chęć do uczestnictwa w życiu szkoły, zdobywania wiedzy, poznawania świata, przygotowywania się do życia w społeczeństwie. Informowali także o niepokojących zjawiskach widocznych wśród dzieci i młodzieży, które mogły doprowadzić do komplikacji w procesie wychowawczym.

Stałą współpracę z placówkami oświatowymi prowadzą także funkcjonariusze policji, których działania na rzecz dziecka i rodziny realizowane z pedagogami szkół podstawowych mają na celu rozwiązywanie problemów

wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze podejmują także interwencje w zakresie przemocy w rodzinie.

Natomiast Zakład Opieki Zdrowotnej prowadzi działania pomocowe w zakresie profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny, w tym: opieka pielęgniarska w szkołach, badania okresowe i profilaktyczne, pomoc niesiona przez pielęgniarki środowiskowe w przypadku zauważonej przemocy rodzinnej w formie natychmiastowej reakcji polegającej na zawiadomieniu właściwych instytucji.

Jak wynika z powyższych danych rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji czy kuratorów sądowych, instytucji które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo- wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

ANALIZA SWOT

W konstruowaniu niniejszego Programu zastosowano analizę SWOT, która przedstawia diagnozę systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Gminie Lubawka. Pozwala zidentyfikować jego mocne i słabe strony oraz określić płynące z otoczenia szanse i zagrożenia umożliwiające lub hamujące planowane działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę: MGOPS, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, placówki oświatowe, świetlice wiejskie - wsparcie specjalistyczne prawne, psychologiczne, terapeutyczne - programy edukacyjne w szkołach - Placówki Wsparcia Dziennego (Lubawka, Miskowice) - profesjonalna i specjalistyczna kadra działająca w obszarze wspierania dziecka i rodziny - zapewnienie szkoleń dla kadry współpracującej z MGOPS jak i samych pracowników ośrodka - wypracowane dobre praktyki w ramach regularnej współpracy z rodzinami przez specjalistów; pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, kuratorów - otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym - realizacja programów profilaktycznych - zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny - rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa służąca rodzinie (stadion sportowe, korty tenisowe – zajęcia gry w tenisa, siłownia, place zabaw - funkcjonowanie na terenie Gminy placówki służby zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - brak żłobka - ograniczona ilość mieszkań komunalnych i socjalnych - brak specjalistycznego wsparcia zdrowia psychicznego dzieci - wyuczona bezradność i roszczeniowa postawa dorosłych członków rodzin - niechęć klientów Ośrodka do możliwości skorzystania z porad specjalistów - niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin w proponowaniu spędzania czasu wolnego (bardziej atrakcyjny dla dzieci jest świat wirtualny) - przyzwolenie rodziców na nie aktywne spędzanie czasu przez dzieci

SZANSE	ZAGROŻENIA
-rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej - wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców -wzmacnianie roli opiekuńczo-wychowawczej rodzin -podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami -pozyskiwanie na realizację działań środków zewnętrznych	-stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne -zagrożające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież -wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej -obecność zjawisk tj. osłabienie więzi rodzinnych,hermetyzacja rodziny,przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci na Państwo i instytucje -wypalenie zawodowe pracowników - ograniczona dostępność do lekarzy specjalistów - nierówność szans w dostępie do instytucji kultury, sportu, zdrowia wynikające z odległości i trudności komunikacyjnych\ - trudności z motywowaniem rodzin do zmiany stylu życia, opór przed usamodzielnieniem

Zasoby

Zasoby instytucjonalne Gminy Lubawka, to instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą rodziny, w tym:

- Urząd Miasta Lubawka
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce
- Miejsko – Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Lubawce
- Placówki Wsparcia Dziennego w Lubawce i Miszkowicach
- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Lubawce
- Komisariat Policji w Lubawce
- Placówki Oświatowe z gminy Lubawka
- Ośrodki Zdrowia z gminy Lubawka
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.
- CEDR – Centrum Edukacji Doradztwa i Rozwoju (Centrum Higieny Psychiczej – Punkt zgłoszeniowo – koordynacyjny w Kamiennej Górze)

Adresaci

Adresatami Programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Przewidziana praca z rodziną oraz wszelkie formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację jej zasobów przy wzmocnieniu kompetencji i umiejętności społecznych.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą wpływa na „jakość „ młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka,przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci,wymaga wsparcia dla dobra dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze.

CELE PROGRAMU NA LATA 2024-2026

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cel szczegółowy 1: Rozwój systemu pomocy rodzinie i dziecku.	
Zadania	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba zatrudnionych asystentów
2. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom z dziećmi będącym w sytuacji trudnej.	-liczba osób korzystających z świadczenia pomocy społecznej w formie opału -liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych, okresowych -ogólna liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne -liczba rodzin korzystająca z świadczeń funduszu alimentacyjnego - liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych - ilość wydanych Kart Dużej Rodziny - liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności - liczba osób objętych pakietem wigilijnym
4. Zapewnienie rodzinom wsparcia psychologicznego.	- liczba osób korzystających z tej formy wsparcia
5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	-liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej -wysokość środków poniesionych przez gminę na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej
6. Rozwój i wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego
7. Organizowanie wypoczynku dla dzieci	- liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku

Cel szczegółowy 2:

Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.

Zadania	Wskaźniki
1. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w których opiekunowie pozostają bez pracy.	- liczba osób objętych projektem - liczba osób objętych kontraktem socjalnym
2. Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz przeciwdziałania: przemocy, uzależnień	- rodzaj i liczba warsztatów - liczba osób uczestniczących

3.Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba Niebieskich Kart - liczba Niebieskich Kart z udziałem dzieci
4.Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem alkoholowym, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba rodzin z dziećmi w których występuje problem alkoholowy
5.Nadzór kuratorów zajmujących się problematyką rodziny, mających na celu wpieranie pracy asystenta rodziny.	-liczba rodzin objętych wsparciem kuratora
6.Zapewnienie dostępności i poradnictwa specjalistycznego dla ofiar i sprawców przemocy.	- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego

PRZEWIDYWANE FORMY DZIAŁANIA

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom z terenu gminy Lubawka uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji, w której znajduje się dana rodzina. Nieodzownym elementem służącym diagnozie będzie wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowaniu rodzin.

Przewidywane formy działania:

- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny.
- Zachęcanie rodzin do wzięcia udziału w projektach oraz szkoleniach mających na celu zmotywowanie do podjęcia pracy oraz zmiany dotychczasowej sytuacji bytowej.
- Motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji.
- Edukacja rodzin zagrożonych dysfunkcją oraz wczesna interwencja w tych rodzinach.
- Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych.
- Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę socjalną z rodziną oraz wsparcie asystenta rodziny.
- Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.
- Upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo.
- Dążenie do reintegracji rodzin.

FINANSOWANIE

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Lubawka, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

MONITORING I EWALUACJA

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena jego realizacji. Ocena, w postaci corocznego sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zostanie przedłożona Burmistrzowi Miasta Lubawki oraz Radzie Miejskiej do końca marca każdego roku, po upływie pełnego roku realizacji Programu. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów szczegółowych niniejszego programu.

PODSUMOWANIE PROGRAMU

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania

uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązać własne problemy, ale są też takie, które nie potrafią w pełni wypełniać swych funkcji oraz rozwiązywać pojawiające się sytuacje kryzysowe.

Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować możliwe siły i środki społeczne. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Zadaniem wszystkich instytucji działających w tym obszarze jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają przemocy ze strony rodziców, zaniedbania. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie oraz może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małoletnich, a także wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.

UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2023r.,poz. 1426 ze zm.), należy opracowanie i realizacja oraz prowadzenie działań związanych z wspieraniem rodziny. Zadania te są realizowane w ramach 3 letniego programu. W terminie do dnia 31marca każdego roku burmistrz składa radzie miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Samorządy lokalne na mocy w/w ustawy otrzymały stosowne kompetencje oraz środki finansowe, niezbędne do realizacji działań w zakresie wspierania rodziny.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Lubawce

Michał Oldak